

SOGN OG FJORDANE BONDELAG

Sogn og Fjordane fylkeskommune
Askedalen 2
6863 LEIKANGER
Norge

Vår sakshandsamar
Merete Støfring
+47 95 94 74 37

Vår dato
18.12.2018
Dykkar dato

Vår referanse
18/00876-1
Dykkar referanse

Innspel Jordbruksoppgjeret 2019

Syner til innbyding frå Fylkeskommunen til å kome med våre prioriteringar i førekant av politisk handsaming av innspel til jordbruksforhandlingane 2019.

Først vil vi seie at Hovudutval for Næring- og Kultur sitt innspel til jordbruksforhandlingane i 2018 inneheld mange gode punkt som vi ynskjer vert tekne med vidare i utspelet dette året. Samstundes skjer det stadig endringar i marknadssituasjonen og politiske rammevilkår som medfører trong for forsterking av nokon verkemiddel i høve til andre. Vi gjer elles merksam på at dette innspelet kjem tidleg i prosessen før oppgjeret. Sogn og Fjordane Bondelag har frist til midten av mars med å levere vårt innspel til eigen organisasjon.

Jordbruksoppgjeret 2018 – positive element

Vi vil peike på følgjande endringar i 2018 som er bra for våre området og som vi ynskjer å styrke og utvikle vidare:

- Eige tilskot for små og mellomstore mjølkebruk
- Sone 5 for arealtilskot vart splitta opp med ein høgare sats for Vestlandet
- Tilskot til bratt areal vart styrka – det er viktig at det vert kompensert for driftsulemper
- Auka distriktstilskot for mjølk og kjøt

Prioriteringar i 2019

Økonomisk styrking av verkemiddel som tek omsyn til små og mellomstore bruk innan alle produksjonar, samt geografisk innretta verkemiddel som er målretta i distrikta vil vere den viktigaste prioriteringa. Det vil vere viktig å målrette bruken av tilskotskronene meir mot distrikt og struktur.

Vi ser av oppdatert statistikk at Sogn og Fjordane, Hordaland og Møre og Romsdal ikkje klarar å auke opp produksjon på til dømes ammeku, slik vi ser skjer i kornområda der både bygglysingar og tilgang på billeg halm er større. Vi har også ei uro for utviklinga innan

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Hafstadvegen 21
6800 FØRDE
Sogn Og Fjordane Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Hafstadvegen 39
6800 FØRDE
Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Tlf:
57837080

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto: 8101.05.91392

E-post:
sogn.fjordane@bondelaget.no

Internett:
<http://www.bondelaget.no/sognogfjordane/>

Vår dato	Vår referanse
18.12.2018	18/00876-1

---

sauehaldet og grøntnæringa, der vi ser at andre landsdeler styrkar sine marknadsdeler sett i høve til Vestlandet.

Om ein meiner alvor med at heile landet skal takast i bruk, må ein målrette verkemidlande betre slik at ledig areal i distrikta kan nyttast til produksjon av storfekjøtt/lammekjøtt og frukt/bær. Det er i produksjon av storfekjøtt og deler av grøntnæringa, til dømes jordbær, at det er auka marknadsmoglegheiter i dag. Elles er marknaden prega av at det vert produsert for mykje. Det å kunne ha verkemiddel som kan regulere marknaden vil vere avgjerande. Vi ser også grå skyer for inntektsutviklinga til mjølkebonden, når eksport av Jarlsberg vert fasa ut saman med eit fallande forbruk av drikkemjolk.

Marknadsbalansering

Dagens situasjon i marknaden for sau, gris og egg syner kor viktig det er med ein god verktøykasse som kan sikre at ein i størst mogleg grad klarar å produsere til ein marknad som er i balanse. Det gjev best økonomi for både bonden og samfunnet. Difor er det viktig at landbruksdepartementet har opna opp for å nytte produksjonsregulerande tiltak i svineproduksjonen

Prioriteringar endring av regelverk

- Det vil også i år vere viktig å utvikle og betre ordningane som kan regulere marknaden for dei ulike produksjonane
- Det må framleis vere mogleg med ei regional forvaltning av IBU midlane, der detaljane i verkemiddelbruken vert fastlagt regionalt. I 2017 vart den regionale råderetten innskrenka til kun å omhandle kva produksjonar som skal prioriterast. Vi ynskjer at partnerskapen skal få større handlingsrom i å fastsetje detaljar i regelverket lokalt!

Det vil ved flytting av forvaltning av IBU verkemidlane frå Fylkesmannen til Fylkeskommunen vere avgjerande at fylkeskommunen prioriterer å ha tilsette med kompetanse på landbruk også i Sogn og Fjordane. Det vil også vere avgjerande med eit tett samarbeid mellom Fylkeskommunen, Fylkesmannen, Innovasjon Norge og Bondelaget. Vi er svært nøgde med det samarbeidet som vi har hatt i Sogn og Fjordane. Samarbeidet har vore basert på tett dialog og gode diskusjonar der vi alle har vore samde om vegen og prioriteringane. Det har gjeve resultat i arbeidet med å fornye driftsapparatet på gardane i Sogn og Fjordane. Det har vore heilt avgjerande for å kunne satse innan mjølk (både geit og ku) og frukt/bær, og det har synt at vi kan få til endringar også på sau og ammeku, sjølv om vi kom noko seint i gong grunna mangel på pengar og ei sterk prioritering av mjølk og frukt/bær. Det er avgjerande at dette arbeidet ikkje vert sett på vent eller svekka når det no skjer ei endring i oppgåvefordeling og geografisk inndeling av fylkesmannsembete og fylkeskommune.

Prioriteringar på bruksnivå

- Prioritere styrking av økonomien på mindre og mellomstore driftseiningar i distrikta med grovforbasert produksjon.
  - Stimulere til meir beiting i utmark
  - Prioritere driftstilskot og husdyrtilskot for dei første einingane

Vår dato
18.12.2018

Vår referanse
18/00876-1

- Setje i verk tiltak som reduserer produksjonspresset i sauennæringa, men som kan styrke dei områda av landet som har hatt ei negativ utvikling. Det vil seie Vestlandet og Nord Norge.
- Styrking av økonomien i ammekuproduksjonen for buskavar med opp til 20 ammekyr. Dette kan skje gjennom å innføre tilskot til små og mellomstore ammekubruk målretta geografisk til kystfylka frå Hordaland og nordover.
- I oversikta over nasjonale føringar for bruken av midlar til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU) blir det peika på at det innan den delen som går til mjølkebruk vil vere særskilt trong for å prioritere fornying av 15-30 kyrsfjøs. Skal det vere mogleg må **potten aukast** og regelverket for IBU midlane endrast slik at forskrifta opnar opp for ein **maksimal tilskotprosent på 40**. Dagens er 35. Det vil også vere naudsynt med ei **heving av taket for tilskot til 2,5 millionar kroner**. Skal ein lukkast med å få til nyinvesteringar på mindre og mellomstore mjølkebruk, samt få til ei satsing på ammeku i fylket vårt må økonomien i desse investeringane betrast monaleg. Mykje av dei store bygningane er allereie bygde, og vi har framleis ein situasjon der berre om lag 50 % av mjølka er i lausdrift. Skal vi få dei resterande 50 % med oss vidare må det skje ei målretta økonomisk styrking som sikrar utbyggingar der arealgrunnlaget ligg. Det vil seie ei utbygging med slik økonomi at det ikkje vert trong for å auke volumet vesentleg i høve til dagens produksjon på bruka.
- Det vil i 2019 ikkje vere mogleg å gje investeringsstønad til fornying av fjøs med sau. Vi meiner det må opnast opp for at slik fornying kan skje på Vestlandet og i Nord Norge etter kvart som marknaden kjem i balanse.
- Styrke økonomien i å etablere frukt- og bærproduksjon på mindre bruk
- Målretta auke av distrikts- og kvalitetstilskotet for produksjon av frukt- og bær på Vestlandet.
- Distrikts- og kvalitetstilskotet for konservesbær må aukast for å styrkje økonomien i produksjonen. Særleg vil det vere viktig å styrke økonomien i produksjon av jordbær, då det er marknad for å kunne auke denne produksjonen.
- Auke vesentleg tilskotet pr. dekar til grøfting. Dette fordi det er stor trong for grøfting, samstundes som det er eit svært godt klimatiltak på Vestlandet. Dette kan vere ei ordning der fylkeskommunen kan få eit større ansvar då det er svært store skilnader med kostnader til grøfting på Vestlandet sette i høve til i kornområda. Dette er samstundes eit svært godt klimatiltak.

Med venleg helsing

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Anders Felde

Merete Støfring

Vår dato
18.12.2018

Vår referanse
18/00876-1
